

Kľúčové reformy nesmú byť obeťami politického obchodovania

Výzva slovenských ekonómov na urýchlené prijatie reforiem pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií

V čase, keď sa Slovensko musí vysporiadať s dramatickými dopadmi pandémie, je nutné vynaložiť adekvátne zdroje na ochranu životov a zdravia obyvateľov krajiny a poskytnúť dostatočnú pomoc zasiahnutým skupinám a ekonomike.

Súčasnú výnimočnú okolnosť však nezabavujú politickú reprezentáciu jej záväzku zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií.

V dôsledku populistických zásahov do dôchodkového systému sa slovenské verejné financie už pred pandemiou dostali do vysokého rizika udržateľnosti. Priame a nepriame dlhodobé náklady koronakrízy túto nelichotivú pozíciu ešte zhoršia.

Prešli tie časy, kedy sa dalo spoliehať na to, že dlh sa pri vyššom raste ekonomiky stabilizuje alebo bude klesať. Nič nerobiť a nepokaziť už nestačí.

Nástrojmi, ktoré mali pomôcť napraviť tento stav, sú novela ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti a návrh ústavného zákona o primeranom hmotnom zabezpečení v starobe. S polutovaním konštatujeme, že v oboch prípadoch zodpovedný prístup ustupuje ideologickým a politickým sporom. Prijatie novely zákona o rozpočtovej zodpovednosti sa opakovane odsúva pre veci nesúvisiace s podstatou zákona. Návrh ústavného zákona o dôchodkovej reforme je nedostatočný, vágny a nerieši problém neudržateľnosti dôchodkového systému.

Dôvodom tohto vývoja nie je pandémia, ale nedostatok odhodlania, dobrej vôle a politickej zodpovednosti.

Vyzývame preto na vecný a zodpovedný prístup k týmto návrhom. Konkrétne na

- 1) urýchlené prijatie dobre nastavených a záväzných viacročných výdavkových limitov, potvrdenie dlhobehkej kotvy pre verejné financie a úpravu dlhovej brzdy v súlade s návrhmi odbornej verejnosti,
- 2) zavedenie reálnych ozdravných mechanizmov do dôchodkového systému. Ten musí automaticky reagovať na demografický a ekonomický vývoj, predovšetkým je nutné naviazať vek odchodu do dôchodku na očakávanú dĺžku života v starobe. Súčasťou dôchodkovej reformy musí byť aj odpolitizovanie nastavenia sporenia v druhom pilieri tak, aby zabezpečovalo zodpovednú a výhodnú investičnú stratégiu pre každého sporiteľa.

Prijatie týchto opatrení nijako neznižuje dnešnú schopnosť vysporiadať sa s dôsledkami pandémie. Práve naopak, pomáha budovať fiškálny priestor a pridáva väčšiu mieru flexibility vysporiadať sa s ďalšími prípadnými krízami.

Odkladanie prijatia týchto opatrení posúva Slovensko ďalej po neudržateľnej trajektórii a zvyšuje ekonomické a sociálne náklady, ktoré bude treba v budúcnosti vynaložiť na zabezpečenie udržateľnosti verejných financií.